

עלוך ברית אבות פרפראות לברית מילה לפי סדר הפרשיות פרשת מטות תשפ"ב

מפעולות הארגון

ניתן להשיג את הספרים
"סדר ליל הברית"
"פניני הברית"
"תפילות ומנהגים לברית"

ייעוץ בעניני ברית מילה

בדיקת צהבת בבית
במכשיר זהה לבית החולים

משרד "ברית אבות"
רחוב דברי חיים 6 ביתר עילית
טלפון: 025022814

מהספר פניני הברית

השינוי הדרמטי לאחר הברית

סיפור שקרה לפני כמה שנים, (שמתאים לדברי השם משמואל שמובא כאן בעלון) יהודי קומוניסט עולה מרוסיה בערך בגיל 40, הגיע למול את עצמו, שאלנו אותו לפני הברית: איזה שם יהודי תבחר לעצמך לאחר הברית? מיד הוא התקומם שרצונו אך ורק בברית מילה ותו לא, רצונו להשאר בשמו הערל, וגם כשהזכירו לפניו הנחת התפילין לאחר הברית התנגד, באומרו: באתי להימול ולא לדברים אחרים!

לאחר שסיימנו לערוך את הברית מילה הכנסנו אותו לחדר הסעודה והברכות, כשברכו את הברכה: אשר קדש ידך מבטן... ויקרא שמו בישראל, הוא פרץ בבכי עז בקוראו לוי !!! ובקש שלא להתייחס לדיבוריו הקודמים: תשכחו ממה שאמרתי קודם... ואחר כך ביקש אף להניח תפילין, בהסבירו שהרגיש קירבת אלקים בברית ושינוי המחשבה לטובה. מכאן אנו רואים עד כמה ברית המילה פותח את שערי הטהרה אצל כל יהודי.

ויהי רצון שנוכה להתקרב ולהטהר אל השם.

המוהל הרב אהרן יוסף קרמר

כל דבר אשר יבא באש. (לא כג) איתא במדרש רבה בבראשית, לעתיד לבוא אברהם יושב על פתחי גיהנם ואינו מניח אדם מהול מישראל לירד לתוכה. ובמדרש בתנחומא מוסיף אבל הכופרים פושעי ישראל וכו' נופלים לגיהנם, ע"כ. הענין, כתיב, כל דבר אשר יבוא באש וגו' תעבירו במים. כי על ידי האש נבלע הבלוע בתוך תוכו של הכלי על כן צריך הגעלה ולא ליבון להוציא הבלוע מתוך תוכו ודבר שלא בא באש אם כן הבלוע רק מלמעלה לא בתוכו ויורד על ידי מים, ולעומת זה הוא גם כן באדם דאם העבירות הן רק מלמעלה ואינן נבלעות בתוכו יכולין להסירן על ידי הדחה במים בעלמא, מה שאין כן אם נבלעות בתוך תוכו צריכין ליבון בגיהנם. ובמדרש רבה כאן משל לקוץ וקרח שהיו עומדים על שפת הגורן עלה המוץ בקוץ ונסתבך בשערו, עלה המוץ בקרח ונתן ידו על ראשו והעבירו, כך עשו הרשע מתלכלך בעוונות וכו' אבל יעקב מתלכלך בעוונות ובא יום הכפורים ויש לו במה יכפר, ע"כ. הרי שבישראלים לא נכנסים העוונות בתוכם רק הם מלמעלה אך כשלא נימול, על ידי אמצעות הערלה נכנסים העוונות לתוך תוכו, ועל כן אין לו טהרה רק בגיהנם, אבל כשנימול בהדחה בעלמא סגי לוי, וזה שיושב אברהם על פתחי גיהנם ואינו מניח לנימול ליכנס, כי מטהרו ומדיחו במימי החסד שבו, והבן: (שם משמואל פרשת לך לך)

זה הדבר אשר צוה ה'... לא יחל דברו. (ל ב) יש לדקדק למה נקט הלשון זה הדבר. בעניין שמירת הפה, ויש לפרש על פי המדרש, ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'. מהו זה הדבר, על המילה, אמר להם כמה דתימא, וזה הדבר אשר מל יהושע אשר צוה ה' לעשות לאברהם וגו', שכשנאמר זה הדבר מרמז על המילה, ולכן כאן בפרשת נדרים שמדבר על קדושת הפה, נאמר בלשון זה הדבר. וכן מובא בזוהר הקדוש, מילה גימטריא פה. וכן יש לרמז לפי הפסוק (תהלים קמט) רוממות אל בגרונו, וחרב פיפיות בידם. שדרשו על סכין המילה, וכן לרמז בלשון חכמינו זכרונם לברכה, (מועד קטן יח.) ברית כרותה לשפתים. הרי שיש קשר בין המילה ללשון:

זה הדבר אשר צוה ה'. עיין לעיל פרשת שמיני שדרשו חז"ל שקאי על המילה, כי המילה נקראת דבר, דבר צוה לאלף דור. וזה שאמר לא יחל דברו. לא יעשה דבריו חולין לא ידבר דברים בטלים, ומכל שכן דברים האוסרים כי ככל היוצא מפיו למעלה יעשה למטה כי ברית כנגד ברית המעורר: (טהרת יום טוב)

לתת נקמת ה' במדין. (לא ג) הקדוש ברוך הוא אמר נקמת בני ישראל, ומשה אמר, נקמת ה' במדין. אמר הקדוש ברוך הוא, להם אינו אלא דיקו, שלכם שגרמו לי להזיק אתכם, אמר משה, רבון העולמים, אם היינו ערלים או עובדי עבודת כוכבים או כופרי מצות, לא היו שונאין אותנו ואינן רודפין אחרינו, אלא בשביל תורה ומצות שנתת לנו, הלכך הנקמה שלך לתת נקמת ה' במדין: (מדרש רבה)

וישלח אותם משה וגו' אותם ואת פנחס. (לא ו) במדרש תנחומא למה שלח לפנחס אמר מי שהתחיל במצוה חייב לגומרה, הוא השיב את חמתי הוא יגמור מצותי, ויש לדקדק למה עבר משה על דברי השי"ת הלא הקדוש ברוך הוא אמר לו נקום נקמת המדינים. משמע שיעשה בעצמו ואף אם נאמר שלוחו של אדם כמותו מכל מקום הלא כבר מצינו במלחמת עמלק שנאמר וידי משה כבדים. פירש רש"י בשביל שנתעצל במצוה ומינה אחר תחתיו נתייקרו ידיו, ואם כן כאן שמינה גם כן אחר תחתיו למה לא מצינו לו שום עונש, ואין לומר לפי שנתגדל במדין וכמשל שמשלו רז"ל בירא דשתית מינה לא תשדי בה קלא, דאם כן למה לא צוה לו הקדוש ברוך הוא בעצמו שלא ילך הוא מן הטעם הזה, וקושיא זו אי אפשר להולמו בדרך פשט אם לא כשנאמר שנקמה זו במדין היתה על הזנות שהזנו את ישראל וגרמו משיכת הערלה והעדר המילה ומצינו שגם משה חטא במצות המילה שהרי כשנתרשל במילת אלעזר בנו באו אף וחימה לבולעו, ואם כן איך יבא הוא ליקח נקמה מן החוטאים במילה והרי יאמרו לו טול קורה בין עיניך, ואף על פי כן צוה לו הקדוש ברוך הוא לילך הוא בעצמו כי כבר מחל לו הקדוש ברוך הוא אותו עון ומשה לרוב עונו שבו היה בוש על כל פנים לילך בעצמו ואמר אף על פי שהקדוש ברוך הוא התיר לי מכל מקום ראוי לי לחוש לאותו חטא והיה בוש כמו שמצינו באהרן שהיה בוש לקרב לגבי מזבח שלא יזכר לו עון העגל אף על פי שכבר נמחל לו אותו עון כמו שפירש"י פרשת שמיני לפיכך צוה לפנחס שהוא התחיל ליקח נקמת המילה והוא יגמור, ויכול להיות שזה כוונת רז"ל בירא דשתית מינה מיא, כלומר שגם משה חטא במילה ושתה כוס התרעלה בערלת בנו ממים זדונים היצה"ר לא תשדי ביה קלא ליקח נקמה מחוטאים אחר אשר גם הוא שתה בכוס זה כמותם וק"ל: (עוללות אפרים)

בברכה אומרים על כן בשכר זאת אל חי חלקנו צורנו צוה להציל, הוא מיותר דהוה ליה למימר אל חי חלקנו הציל וכו', גם צריך ביאור ביותר הך למען בריתו אשר שם בבשרינו כי הוא מיותר לגמרי שהרי כבר התחיל ואמר על כן בשכר דהיינו למען מצות מילה אם כן למה חוזר וכופל בסופו למען בריתו אשר שם בבשרינו, ונראה דהנה, בגמרא איתא מעשה בד' מאות ילדים וכו' חנה ושבעת בניה וכו' ועליהם הכתוב אומר כי עליך הורגנו כל היום. ריב"ל אמר זו מילה שניתנה בשמיני, והקשה החתם סופר בשלמא על מעשה דד' מאות ילדים וחנה ושבעת בניה שפיר נופל לשון עליך הורגנו כל היום אבל על מילה הרי בעינינו ראינו כמה אלפים נימולים בכל שנה ושנה ואין שום פגע רע כי אם יש קצת חשש סכנה באמת אסור למולו ואיך נאמר על זה כי עליך הורגנו כל היום, ונראה כי כוונתם איננה על סכנת המילה עצמה בעתה בזמן המולו בשר ערלתו כי אם על הסכנה העצומה אשר תצמיח ממנה בימים הבאים, הלא נודע כי רבת צירוני מנעורי בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו הרג וטבח באש ובמים ואף בעת אשר הרפו מאתנו ושבתו צרות כאלה על כל פנים שררו דתות תוצאות מכלל האזרחים לישא כל הכתף חתיכה ממראה ירוק, לא נתננו לקנות נחלה, סגרו לפנינו כמה מיני משא ומתן והרחיקו אותנו מכל מנוי מדיני וכדומה רבות כאלה, וכל זה באתנו בסיבת המילה שנכנסנו בבריתו של אברהם אבינו לשמור תורתנו הקדושה כי אם חס ושלום נכנסנו בדתם לא היינו נפגעים מכל צרות האלה, וכדאיתא במדרש רבה פרשת מטות לתת נקמת ה' במדין. אמר משה רבונו של עולם אם היינו ערלים לא היו שונאים אותנו ואין רודפים אחרינו אלא בשביל תורה ומצות שנתת לנו, ומעתה כל אב כשמל את בנו מביאו לידי סכנת אויבים ומטיל עליו צרות רבות המיועדות לבא עליו משונאי ישראל וממילא

נכון מאד לדרוש על המילה כי עליך הורגנו כל היום. ושני הדרשות אחת הנה כי אותן ד' מאות ילדים וחסנה וז' בניה לא היו באים לידי כך אם לא היו נימולים: (מבשר צדק)

תתחטאו ביום השלישי וביום השביעי אתם ושביכם. (לא יט) אתם ושביכם. (ספרי) מה אתם בני ברית אף שביכם בני ברית, ופירש רש"י, לא שהנכרים מקבלין טומאה וצריכין הזאה, אלא מה אתם בני ברית אף שביכם כשיבואו לברית ויטמאו צריכין הזאה. ורצה לומר שרק אם נימול חל עליו ענין של טומאה, ויצטרך הזאה:

גדרות צאן נבנה למקננו פה וערים לטפנו. (לב טז) כתיב, שש אנכי על אמרתך. זו מצות מילה כמוצא שלל רב. אם נולד אדם בן זכר ישמח לב אבותיו ובפרט ביום המילה מצוה שעושין אותה בשמחה, והנה באמת יש לדאוג פן לא ילך הבן בדרך טוב ואז טוב שלא נברא כמו שאמר אברהם אבינו אם עתיד אני להוליד בן ולהכעיסך מוטב ואנוכי הולך ערירי. וזו הענין במדרש בפרשה זאת, לב חכם לימינו זה משה, ולב כסיל לשמאלו אלו בני ראובן ובני גד שחיבבו ממונם יותר מן הנפשות ואומרים למשה גדרות צאן נבנה למקננו פה ואחר כך ערים לטפנו. כי אמרו למה נדאג על בנינו מי יודע אם ילכו בדרך טובים ונטו דעתם ולבם לשמאל שלא יעלו יפה ועל ידי כן חיבבו ממונם יותר אמר להם משה אינו כך אלא בנו לכם ערים לטפכם ואחר כך גדרות לצאנכם. כי לב חכם נוטה לימינו אם ישתדל האב להדריך בתורה וביראה בודאי יצליח וראוי להקדימם לממונם, וכן על ידי מצות מילה שמכשיר הבן מיד בהיותו בן שמונת ימים להכנס תחת כנפי השכינה ומצפה שילך בדרך טובים עושה בשמחה ובששון כמוצא שלל רב שתקותו בטוח שיצלח כן יצפה האדם שעל ידי השתדלותו יעשה פרי תנובה: (דרשות רבי יונה צבי)

וישב טפנו בערי המבצר מפני יושבי הארץ לא נשוב אל בתינו עד התנחל בני ישראל איש נחלתו. (לב יז-יח) מפני יושבי הארץ לא. ר"ת מילה, ר"ל לפי שעוד לא מלו הטף, כדכתיב (יהושע) כי כל העם הילודים במדבר לא מלו. על כן היו יראים מיושבי הארץ: (טהרת יום טוב)

ימי הילולא של צדיקים בשבוע זה

הגאון ר' שמואל ב"ר יוסף הכהן שאטין-מהרש"ך (כוס ישועות) זיע"א. תע"ט.	יום ראשון י"ח תמוז
הרה"ק ר' יעקב אריה ב"ר שלמה מראדזימין זצ"ל. תרל"ד.	
הגאון ר' אהרן שמואל ב"ר ישראל (ברכת הזבח) זיע"א. תל"ו.	יום שני י"ט תמוז
הרה"ק ר' יהושע ב"ר יוסף מטאמשוב זצ"ל. תרס"ה.	
הגאון ר' אליעזר יהודה ב"ר נתן צבי פינקל (ר"י מיר) זיע"א. תשכ"ה.	
הגאון הרב בן ציון ב"ר אליהו אבא שאול (ר"י פורת יוסף) זיע"א. תשנ"ח.	
הגאון ר' נתן נטע ב"ר משה הנובר (סידור שערי ציון) הי"ד זיע"א. תמ"ג.	יום שלישי כ' תמוז
הרה"ק ר' שמעון שלמה בהרה"ק ר' מרדכי מאליק זצ"ל. תרנ"ז.	
הרה"ק ר' אליעזר בהרה"ק ר' ברוך מסערט ויז'ניץ (חכמת אליעזר) זצ"ל. תשע"ה.	
הגאון ר' אליהו ב"ר משה מוורמייזא (ר' אליהו בעל שם, מח"ס אדרת אליהו) זיע"א. שצ"ו.	יום רביעי כ"א תמוז
הרה"ק ר' אברהם מתתיהו בהרה"ק ר' מנחם נחום משטעפינעשט זצ"ל. תרצ"ג.	
הרה"ק ר' שלמה ב"ר מאיר מקארלין זצ"ל. תקנ"ב.	יום חמישי כ"ב תמוז
הרה"ק ר' דוד בהרה"ק ר' מנחם מנדל מקאצק זצ"ל. תרל"ג.	
הגאון ר' משה ב"ר יעקב קורדובירו (הרמ"ק) זיע"א. ש"ל.	ערש"ק מטות כ"ג תמוז

חשיבות דם הברית אחרי הברית

סגולה לרפואה לרוחץ במים שהמוהל שוטף בהם ידיו וכלי הברית

בחמישי בשבת כ"ט בתמוז תרפ"ד הוא יומא דהילולא דרש"י זיע"א נולד רבינו בן ציון אבא שאול בעיה"ק ירושלים, הוא נקרא על שם זקינו אבי אמו הר"ר בן ציון בן חוסניה לוי זצ"ל, וככל דבר שבקדושה מקטרגים בעלי הדין עליו, ידע עוד מימי ילדותו הראשונים חולי ומכאוב ואימו היתה מטפלת בו באהבה ובמסירות, המצב הכלכלי היה קשה מנשוא עד שבאחת הלילות גבר צערה והורידה דמעות מאין הפוגה על הילד שיבריא, ותרדם והנה בחלומה איש נשוא פנים מאיר לה פניו ומעודדה ואומר לה אני אליהו הנביא באתי לבשרך שלא תדאגי, בנך זה יהיה גדול בישראל וגם המצב הכלכלי ישתפר וזה לך האות כשתקומי בבוקר תמצאי מטבע בארנקך ותקני לך בו מזון לפרנסת הבית, והיום יש ברית מילה בבית הכנסת תקחי את המים שהמוהל רוחץ בהם את ידיו ואת כלי המילה, ותסוכי בהם את בנך ויבריא, וכאשר אמר כן היה בבוקר כשהקיצה משנתה מיהרה אל הארנק ומצאה בו את המטבע ושרתה בו ברכה מאותו יום, והלכה לבית הכנסת ולקחה מהמים ורחצה את הבן כאשר אמר לה ותיכף ומיד מצב הילד הלך והשתפר וידו לה' על חסדו שעשה עמהם: (תפארת ציון הרב בן ציון מוצפי)

חשיבות הדם אחרי הברית

לאחר המילה מראה המוהל את ידיו המגואלות בדם, והאיש המחזיק את הנימול אומר מְנָכּוּסִים בְּדִמָּא! הרי הדם, רווחת האמונה שהאלהים יסלח את חטאיו של אלה המביטים אל הדם, ושנשים עקרות תושענה אם הן מביטות אל הידים המכוסות בדם, בשעה שהנשים מביטות אל הדם הן אומרות זו לזו... אם ירצה השם יהא לך בן נמול בעוד תשעה חדשים, גם המים שבהם רוחץ המוהל את ידיו נחשבים לרפואה נגד עקרות, הנשים מתרחצות במים אלו... גם הפשתן שבו כורכים את הפצע נחשב לתרופה נגד עקרות: (קובץ עדות, מילה אצל יהודי כורדיסטאן)

חשיבות הבגד שנתלכלך מדם המילה

פעם אחת נפלה הזאת דם מילה מהמציצה על בגד של ר' יצחק מנעשכ"ז זצוק"ל, כי היה תמיד מתכבד בסנדקאות וראה מין מים המכבסים כתמים מבגדי משי, וציוה לכבס את בגדו זה ועוד מלבוש שני לכבסו מן הזיעה מתוך יושנו, ולא הניח מללובשם אחר זה: (זכרון טוב)

השאיר את הדם בכוונה על הבגד

כשהיה הפני מנחם זצ"ל עדיין ראש ישיבת שפת אמת, נערכה ברית מילה בראש השנה והראש ישיבה קיבל כיבוד והתלכלכה לו הטלית מדם הרך הנימול, במוצאי החג עלה בעל הברית לבקש סליחה על הנוק שנגרם לטליתו, ענה לו הראש ישיבה סליחה אתה מבקש? דע לך שלא רק הטלית היתה מלוכלכת מהדם גם היד שלי, והשארתי בכוונה את הדם בתפילה להראות לה' את זכות דם הברית, אם כן אתה סייעת לי לזכות בדין ואני צריך להודות לך: (קובץ ימי שמחה מפי הרבי מטאלנא שליט"א)

ביום שהנכם עושים ברית לבן או לנכד,
היו שותפים במצוות המילה
ליהודים "מבוגרים" עולי חבר העמים
שהבריתות נעשים בחדרי ניתוח,
עלות כל ברית 3500 שקלים לשלם לחדר הניתוח
ובזכות זה תראו נחת מכל יוצאי חלציתכם, אמן.

לעילוי נשמת ר' יעקב צבי ב"ר יצחק מאגניס הולצמן ז"ל

ברית אבות: רחוב דברי חיים 6 ת.ד. 3044 ביתר עילית טלפון: 025022814

ניתן לתרום בנדירים פלוס על שם ברית אבות